

Анализа ефеката Нацрта закона о изменама и допунама Закона о правној заштити индустријског дизајна

Област заштите индустријског дизајна уређена је Законом о правној заштити индустријског дизајна („Службени гласник РС“, бр. 104/09 – важећи Закон) који је у највећој мери усклађен са релевантним прописима ЕУ који уређују ову област, као и са решењима садржаним у Споразуму о трговинским аспектима права интелектуалне својине (у даљем тексту: ТРИПС споразум).

Међутим, током примене важећег Закона уочено је да поједине одредбе директива ЕУ које регулишу област индустријског дизајна нису доследно пренете, а у току преговора у вези са приступањем Републике Србије Светској трговинској организацији – СТО, показало се да су одређене измене важећег Закона нужне у циљу усклађивања са обавезујућим принципима садржаним у ТРИПС споразуму.

Решења предвиђена законом о изменама и допунама важећег Закона првенствено имају за циљ додатно усклађивање са релевантним прописима Европске уније и то: са Директивом 2004/48/ЕЗ Европског парламента и савета од 29. априла 2004. године о спровођењу права интелектуалне својине (у даљем тексту: Директива 2004/48); са Директивом 98/71/ЕЗ Европског парламента и Савета о правној заштити дизајна (у даљем тексту: Директива ЕЗ 98/71); са решењима садржаним у ТРИПС споразуму. Такође, предложеним изменама и допунама важећег Закона дизајна врши се додатно прецизирање термилошке природе које има за циљ да се омогући његово прецизније тумачење и ефикаснија примена, док измене у делу којим се уређује грађанскоправна заштита имају за циљ успостављање ефикаснијег система заштите индустријског дизајна.

1. Проблеми које закон треба да реши

У циљу јаснијег сагледавања ефеката измена и допуна важећег Закона, дајемо кратак приказ основних проблема које овај закон треба да реши.

А) Усклађивање са правним тековинама Европске уније и са одредбама ТРИПС споразума и отклањање терминлошких нејасноћа

На основу извршене анализе усклађености важећег Закона са релевантним прописима Европске уније, установљено је да је потрбно извршити одређене измене превасходно термилошке природе, као и у погледу одређених дефиниција ради потпуног усклађивања са релевантним прописима ЕУ и то са Директивом 2004/48 којом је уређено спровођење права интелектуалне својине, као и са Директивом ЕЗ 98/71 којом је на нивоу Европске уније уређена заштита индустријског дизајна.

Иако је важећи Закон у највећој мери усаглашен са решењима из ТРИПС споразума, у току преговора у вези са приступањем Републике Србије СТО показало се да су одређене измене важећег Закона нужне у циљу усклађивања са обавезујућим принципима садржаним у ТРИПС споразуму.

Ове измене тичу се следећих питања:

а) Доступност јавности

Одредба члана 7. важећег Закона уређује питање доступности јавности као кључног фактора који се узима у обзир приликом утврђивања новости и

индивидуалног карактера индустријског дизајна. Наведена одредба је формулисана тако да пре свега дефинише опште правило према коме ће се индустријски дизајн сматрати доступним јавности: ако је објављен, излаган, коришћен у промету робе и услуга, или на други начин откривен пре дана подношења пријаве индустријског дизајна, или датума признатог права првенства. Такође, наведена одредба садржи и изузетак од поменутог општег правила у смислу да се неће сматрати да је индустријски дизајн постао доступан јавности у случају када у стандардним токовима пословања није постојала разумна могућност да пословни кругови специјализовани за дату област сазнају за откривање индустријског дизајна. Међутим, у погледу наведеног изузетка, ова одредба је непрецизна, јер не дефинише јасно на које пословне кругове се могућност односи, те на тај начин доводи до закључка да се ради о пословним круговима било где у свету, што би било супротно принципу територијалног дејства индустријског дизајна. Стога оваква формулација представља правну празнину која може довести до различитих тумачења. Ради отклањања ове правне празнине и у циљу јасноће законског текста, предложеним изменама и допунама врши се додатно прецизирање да се приликом утврђивања да ли је индустријски дизајн постао доступан јавности узима у обзир она јавност коју чине пословни кругови специјализовани за дату област на територији Републике Србије. Такође, на тај начин се ова дефиниција доступности јавности усклађује са Директивом 98/71, тј. постаје компатибилна са системом који је установљен на нивоу Европске уније и који прецизира да се ради о пословним круговима који су у Европској унији специјализовани за дату област.

б) Заступање страних лица у поступку пред надлежним органом

Чланом 9. Закона о изменама и допунама Закона о правној заштити индустријског дизајна врши се измена у члану 16. став 1. важећег Закона. Та одредба прописује да свако страном физичко или правно лице у поступку пред надлежним органом мора именовати заступника који је уписан у Регистар заступника који води надлежни орган, или домаћег адвоката, што није у складу са општом одредбом којом се уређује процесна способност странака из члана 43. Закона о општем управном поступку, а којом је прописано да свака странка која је потпуно пословно способна може сама вршити радње у поступку. Такође, у преговарачком процесу који се води у вези са приступањем Републике Србије СТО, више пута је указано да се оваквим решењем страна лица доводе у неравноправан положај у односу на домаћа лица и да се тиме крши принцип националног третмана прокламован у члану 3. ТРИПС споразума.

Имајући у виду наведене разлоге, изменом члана 16. прецизирано је да само она страна физичка или правна лица која немају пребивалиште односно седиште на територији Републике Србије, у поступку пред Заводом за интелектуалну својину мора заступати заступник који је уписан у Регистар заступника који води надлежни орган или домаћи адвокат. Другим речима, уколико страном лице има пребивалиште, односно седиште на територији Републике Србије, оно сагласно наведеној измени закона неће бити у обавези да именује заступника.

в) Опис и приказ индустријског дизајна

Измене члана 20. важећег Закона уређује садржину описа индустријског дизајна, док измена члана 21. важећег Закона уређује садржину приказа индустријског дизајна, иначе оба суштинска елемента пријаве за признање

индустријског дизајна, на основу којих се утврђују новост и индивидуални карактер предмета заштите.

Изменом члана 20. важећег Закона, прецизира се садржина описа индустријског дизајна и тако поједностављује поступак признања индустријског дизајна и олакшава састављање уредне пријаве. Док важећа одредба захтева опис укупног спољашњег изгледа предмета заштите, изменом се опис индустријског дизајна везује искључиво на оне елементе индустријског дизајна који га чине новим, јер је функција описа управо да ближе објасни који су то елементи који представљају новост индустријског дизајна за који се тражи заштита.

Будући да се обим права на индустријски дизајн заснива на приказу, изменама у члану 21. важећег Закона прецизира се садржина приказа индустријског дизајна, који мора бити израђен тако да се јасно види спољашњи изглед предмета заштите, али и његови делови који се виде стално или приликом његове редовне употребе. Такође, у приказу морају да буду јасно представљени они елементи индустријског дизајна који га чине новим у смислу члана 4. овог закона и различитим од индустријских дизајна који су постали доступни јавности у смислу члана 5. важећег Закона.

г) Обим права

Изменом члана 41. важећег Закона се изричито уређује обим права на индустријски дизајн, чије је дефинисање важно из разлога што се признањем индустријског дизајна његовом титулару додељује монополско право у смислу овлашћења да своје право истакне према трећим лицима. Изменом одредбе се изричито се уређује обим права на индустријски дизајн и отклања се недостатак из важећег закона којим је прописано да је обим права одређен описом индустријског дизајна.

Такође, отклања се недостатак из важећег закона којим је прописано да је обим права одређен описом индустријског дизајна.

д) Садржина права

У погледу садржине права, измене се тичу уређивања недозвољених радњи и органичења права, а нужне су из следећих разлога:

- Недозвољене радње прописује члан 39. став 3. тачка 3) важећег Закона тако што под економским искоришћавањем заштићеног индустријског дизајна сматра између осталог и увоз, извоз или транзит производа израђеног на основу заштићеног индустријског дизајна. Овакво решење није у складу са чланом 12.1. Директиве 98/71, јер се под економским искоришћавањем заштићеног индустријског дизајна у праву интелектуалне својине подразумева и понуда, рекламирање и складиштење, као и увоз или извоз ради стављања у промет робе. Са друге стране, док се роба налази у транзиту, она се само фактички налази на територији Републике Србије. Формално-правно је у „међуграничном простору“, па нити је у промету, нити је намењена стављању у промет на територији Републике Србије. Зато нема правног основа за овлашћење носиоца права на индустријски дизајна да забрани транзит производа израђеног на основу заштићеног индустријског дизајна.

- Ограничење права прописује члан 43. важећег Закона тако што таксативно набраја радње које носилац права на индустријски дизајн не може да забрани трећим лицима и то: радње учињене у некомерцијалне и експерименталне сврхе,

као и радње умножавања у сврху подучавања или цитирања, под условом да су у складу са праксом лојалне конкуренције и да неоправдано не угрожавају нормално искоришћавање индустријског дизајна, ако и да је наведено одакле је индустријски дизајн преузет. Новину у односу на ту одредбу представља прописивање ограничења права носиоца права на индустријски дизајн у погледу радњи учињених у приватне сврхе. Наиме, сагласно важећој одредби ограничење права је предвиђено између осталог и у погледу радњи трећих лица које су учињене у некомерцијалне сврхе. Међутим, чињеница да је нека радња извршена у некомерцијалне сврхе не значи нужно да је извршена у приватне сврхе. У том смислу могуће је нпр. да треће лице искоришћава заштићени индустријски дизајн тако што израђује производ према заштићеном индустријском дизајну и уступа га без накнаде трећим лицима, или га чини доступним јавности на било који други начин који нема комерцијалну сврху (нпр. излагање на изложби или сајму који нису продајног карактера). У наведеном случају радња је учињена у некомерцијалне сврхе али није у исто време учињена и за приватне потребе. Из тог разлога, показало се као неопходно да се изврши прецизирање ове одредбе изричитим прописивањем да ограничење права постоји и у случају радњи трећих лица које су учињене у приватне сврхе. Ово прецизирање је у складу са одредбом Директиве 98/71 којом је уређено ограничење права на индустријски дизајн и на неопходност уношења ове измене указано је од стране Европске комисије на основу анализе усклађености важећег закона. Такође, из разлога прегледности, извршена је пренумерација одредаба којима се таксативно набрајају случајеви ограничења права на индустријски дизајн.

Б) Терминолошке измене

Измене које се тичу терминолошких питања не задиру у суштину постојећих правних института, већ преваходно имају за циљ да се изврши јасније формулисање које ће олакшати тумачење и примену закона у пракси.

Ове измене се тичу следећих питања:

а) У погледу дефиниције новости индустријског дизајна (чл. 4. Закона о правној заштити индустријског дизајна) додатно се прецизира да за испуњавање услова новости није довољно само да не постоји раније поднета пријава за признање идентичног индустријског дизајна, већ је неопходно да таква ранија пријава није постала доступна јавности.

б) У погледу начина за утврђивање индивидуалног карактера индустријског дизајна (чл. 5. Закона о правној заштити индустријског дизајна) на јаснији начин се дефинише да је фактор који се узима у обзир приликом утврђивања индивидуалног карактера индустријског дизајна степен слободе коју аутор има приликом стварања тог индустријског дизајна, а који је нужно ограничен одређеним објективним разлозима и то оним који се тичу техничких и функционалних карактеристика производа.

Такође, јасније и прецизније се формулише дефиниција тродимензионалног знака, описних знакова, знакова који могу да створе забуну у промету и знакова који су постали уобичајени за обележававање одређене врсте робе, односно услуга.

в) У погледу разлога за непризнавање заштите индустријског дизајна (члан 9. Закона о правној заштити индустријског дизајна), врши се допуна важеће одредбе члана 9. који методом негативне енумерације прописује у којим случајевима неће бити одобрена заштита индустријском дизајну.

Из разлога методолошке прецизности, а са циљем да сви разлози за непризнавање заштите индустријског дизајна буду изричито прописани једном одредбом врши се допуна члана 9. Закона о правној заштити индустријског дизајна. Ова измена се показала као целисходна, јер се њом директно и изричито наводи у којим случајевима неће бити призната правна заштита индустријског дизајна, чиме се избегава било какво посредно тумачење. На тај начин извршено је и усклађивање одредбом чл. 11.1.а) Директиве 98/71.

В) Успостављање ефикаснијег система грађанско-правне заштите усклађеног са Директивом ЕЗ 2004/48

Током примене важећег закона показало се да поједина решења садржана у Директиви ЕЗ 2004/48 којом се уређује спровођење права интелектуалне својине, нису доследно пренета у Закон о правној заштити индустријског дизајна. Будући да су овом директивом установљени стандарди у области спровођења права интелектуалне својине који обезбеђују ефикасну и делотворну заштиту признатих права то је њихова имплементација од кључне важности за успостављање ефикаснијег система заштите индустријског дизајна.

Такође, одређене измене важећег Закона о правној заштити индустријског дизајна последица су измена општих процесних закона до којих је дошло након ступања на снагу Закона о правној заштити индустријског дизајна. Реч је о изменама у области парничног поступка и поступка извршења.

У циљу усклађивања са Директивом ЕЗ 2004/48 одредбама чл. 24-36. Закона о изменама и допунама Закона о правној заштити индустријског дизајна врше се измене и допуне у делу којим се уређује грађанско-правна заштита за случај повреде индустријског дизајна, односно права из пријаве. Ове измене имају за циљ пре свега да постојећи систем заштите индустријског дизајна учине ефикаснијим и делотворнијим, као и да отклоне одређене нејасноће и тиме олакшају примену од стране судова у поступцима по тужби због повреде индустријског дизајна.

У односу на важећи Закон о правној заштити индустријског дизајна, из разлога методолошке прецизности и систематике закона изменама и допунама се врше измене редоследа појединих чланова закона.

Најважније измене и допуне у делу којим се уређује грађанско правна заштита индустријског дизајна односе се на додатно прецизирање тужбених захтева, јасније и методолошки прегледније порописивање привезаних мера и мера обезбеђења доказа, као и на увођење ревизије.

2. На кога ће и како ће највероватније утицати решења у закону

Предложена законска решења ће имати утицаја како на све субјекте (физичка и правна лица) који имају интереса за заштиту индустријског дизајна, тако и на све органе задужене за спровођење права.

а) Посебан значај има измена у делу којим се уређују приказ и опис индустријског дизајна.

Треба нагласити да, када је реч о приказу индустријског дизајна који у свим законодавствима представља обавезани елемент пријаве за признање индустријског дизајна, у погледу описа индустријског дизајна не постоји уједначеност законодавстава различитих земаља по питању обавезе његовог достављања. Тако је

у неким законодавствима опис индустријског дизајна прописан као обавезни елемент пријаве (Румунија, Пољска, Македонија, Мађарска, Словенија, Турска, Аустрија), док је у другим законодавствима прописан као опциони елемент пријаве (Хрватска, Швајцарска, Немачка, Чешка). Разлог за овакве различите приступе лежи у чињеници да је приказ индустријског дизајна елемент на коме се суштински заснива обим права које се стиче признањем индустријског дизајна, док опис има за циљ ближе објашњење елемената новости и индивидуалног карактера индустријског дизајна.

Предложеним изменама Закона о правној заштити индустријског дизајна, опис индустријског дизајна остаје и даље обавезни елемент пријаве и то имајући у виду да је важећим законом установљен систем према коме се новост и индивидуални карактер индустријског дизајна испитују по службеној дужности. Са наведеног, постојање описа знатно олакшава ово испитивање често од пресудног значаја за боље разумевање самог приказа индустријског дизајна. Поред тога, постојање описа индустријског дизајна је од великог значаја за судове који треба на основу стања у списима предмета да одлуче о томе да ли има повреде индустријског дизајна, као и за вештаке који на основу описа лакше и прецизније могу да процене новост и индивидуални карактер индустријског дизајна.

Ипак, у циљу поједностављивања поступка признања индустријског дизајна, а нарочито са циљем олакшавања пријавиоцима да саставе уредну пријаву, изменом члана 20. Закона о правној заштити индустријског дизајна врши се поједностављивање садржине описа индустријског дизајна тако што се прецизира да се опис индустријског дизајна односи искључиво на оне елементе индустријског дизајна који га чине новим, а не на све елементе индустријског дизајна како је прописано важећом одредбом. На тај начин подношење пријаве за признање индустријског дизајна биће знатно олакшано, будући да је досадашња одредба од пријавилаца захтевала састављање веома обимних и често тешко разумљивих описа који у таквој форми нису нужни имајући у виду постојање прецизних и јасних приказа индустријског дизајна у форми техничких цртежа.

Такође, изменама у члану 21. важећег закона врши се додатно прецизирање садржине приказа индустријског дизајна. Смисао наведених измена и допуна је да се детаљније и прецизније пропише садржина приказа индустријског дизајна будући да се обим права на индустријски дизајн заснива на приказу. Стога приказ мора бити тако израђен да се јасно види како спољашњи изглед предмета заштите као и његових делова који се виде стално или приликом његове редовне употребе. Такође, у приказу морају да буду јасно представљени они елементи индустријског дизајна који га чине новим у смислу члана 4. овог закона и различитим од индустријских дизајна који су постали доступни јавности у смислу члана 5. Закона.

б) Изменом у делу који се односи на питање доступности јавности не задире се у постојећу праксу испитивања новости и индивидуалног карактера индустријског дизајна, већ се правна норма уподобљава фактичком поступању завода приликом испитивања испуњености услова за заштиту индустријског дизајна. Такође, ова измена је значајна и са становшта отклањања правне празнине и сходно томе отклањања сваке могућности различитих тумачења кад је реч о релевантном сектору јавности у односу на који се утврђују новост и индивидуални карактер индустријског дизајна.

У пракси, примена наведене одредбе значи да се новост и индивидуални карактер индустријског дизајна превасходно морају испитивати узимајући у обзир ону јавност коју чине пословни кругови специјализовани за дату област на територији Републике Србије. У том смислу у поступку по свакој конкретной пријави за признање индустријског дизајна, Завод за интелектуалну својину испитује расположиве фондове заштићених индустријских дизајна на територији Републике Србије и то кроз националну базу података, базу података Светске организације за заштиту интелектуалне својине (WIPO) и базу података комунитарних дизајна (база података Европског завода за хармонизацију унутрашњег тржишта – ОХИМ). Међутим, сваки тако регистровани индустријски дизајн може се побијати у поступку оглашавања ништавим уколико постоје релевантни докази да је исти или сличан индустријски дизајн постао доступан јавности било где у свету пре дана подношења пријаве за признање тог индустријског дизајна и тада је на носиоцу права на индустријски дизајн да докаже да у конкретном случају није постојала разумна могућност да пословни кругови специјализовани за дату област у Републици Србији за њих сазнају.

На тај начин, уз поштовање принципа апсолутне новости који подразумева доступност јавности индустријског дизајна било где у свету који је опште усвојен у области заштите индустријског дизајна, истовремено се уважава принцип територијалног дејства индустријског дизајна који намеће обавезу усвајања наведеног изузетка када се ради о доступности јавности у стандардним токовима пословања у Републици Србији. Овакво законско регулисање обезбеђује, у условима глобализације тржишта, највиши ниво заштите индустријског дизајна од свих аката неовлашћеног копирања и подражавања, уз истовремено уважавање територијалног дејства индустријског дизајна.

в) Изменом одредбе којом се уређује заступање пред Заводом за интелектуалну својину у поступку заштите индустријског дизајна, а којом се страним лицима која имају пребивалиште, или седиште на територији Републике Србије омогућава да врше радње у поступку пред Заводом без обавезе именовања заступника, страна лице се доводе у равноправан положај са домаћим лицима. Будући да се тиме смањују њихови трошкови поступка (адвокатски трошкови) ово решење ће свакако утицати на повећање броја пријава индустријског дизајна поднетих од стране страних лица.

г) Измене и допуне у домену грађанско правне заштите (чл. 24-35. Закона о изменама и допунама Закона о правној заштити индустријског дизајна), стварају предуслове за ефикаснију и делотворнију заштиту, а допринеће ефикаснијем поступању судова и делотворнијој правној заштити носилаца права.

Имајући у виду да је основни циљ тужбе због повреде права спречавање настављања радњи повреде права, тужбени захтеви се могу односити и на одузимање или искључење из промета предмета којима је извршена повреда, као и алата и опреме уз помоћ којих су произведени предмети којима је извршена повреда права, будући да се ради о мерама које у потпуности могу да остваре основни циљ због кога се тужба подноси. Такође, тужбом због повреде права може се тражити накнада не само имовинске, већ и нематеријалне штете, која се најчешће огледа у нарушавању репутације и реномеа како самог производа израђеног на основу заштићеног индустријског дизајна, тако и самог носиоца права.

Значајне су измене које се односе на изрицање привремених мера и мера обезбеђења доказа, које имају за циљ да се обезбеди ефикаснија заштита носиоца права, како у току самог поступка по тужби, тако и пре подношења тужбе. Оба института су од одлучујећег значаја за ефикасну заштиту, а до одуговлачења поступка по тужби може да доведе и трајање поступка саслушања противне стране. Према важећем Закону је прописано да се мера обезбеђења доказа може изрећи и без саслушања противне странке, али таква могућност није прописана у случају изрицања привремене мере. Допуна одредбе члана 66. важећег Закона омогућује да суд одреди привремену меру и без претходног саслушања противне странке у случају када постоји опасност од настанка ненадокнадиве штете на страни носиоца права. Такође, прописује рок од 10 дана у коме суд може да одреди привремену меру без претходног саслушања противне странке, чиме се обезбеђује ефикасност судова у ситуацијама када постоји опасност од настанка ненадокнадиве штете на страни носиоца права. Овакво решење је у складу са чланом 260. Закона о извршењу и обезбеђењу и са чланом 9(4) Директиве ЕЗ 2004/48.

Извршена је и допуна одредба члана 68. важећег Закона прописивањем да ће у случају неподношења тужбе у прописаном року, суд на предлог лица против кога је одређена привремена мера, односно обезбеђење доказа, укинути решење којим је одређена привремена мера, односно обезбеђење доказа, обуставити поступак и укинути спроведене радње. Прописивањем наведене санкције за случај неподношења тужбе, отклања се свака могућност злоупотребе ових института, што је од значаја са становишта правне сигурности уопште. Овакво решење је у складу са чланом 291. Закона о извршењу и обезбеђењу и са чл. 7. и 9. Директиве ЕЗ 2004/48.

С обзиром да члана 403. Закона о парничном поступку („Сл. гласник РС“, 72/11) дозвољава да посебни закони пропишу одредбе о дозвољености изјављивања ревизије, уведена је ревизија као ванредни правни лек дозвољена против правноснажних пресуда донетих у другом степену у споровима који се односе на заштиту и употребу индустријског дизајна или права из пријаве. Предложеним решењем заокружује се систем грађанскоправне заштите ових права.

3. Какве трошкове ће примена закона створити грађанима и привреди (нарочито малим и средњим предузећима)

Примена предложеног закона не ствара додатне трошкове грађанима и привреди, будући да не предвиђа увођење нових процедура.

Примера ради, дајемо податке о важећим административним таксама које се према важећем Закону о републичким административним таксама наплаћују у поступку за признање индустријског дизајна.

Тарифни број 107.

За пријаву за признање права на дизајн, и то:

1) ако пријава садржи један дизајн 5.050

2) ако пријава садржи два или више дизајна, за други и сваки следећи дизајн 3.790

За захтев за међународно регистровање жига, дизајна, односно имена порекла 6.300

НАПОМЕНА: Ако је подносилац пријаве за признање патента, односно малог патента, односно топографије интегрисаног кола, односно права на дизајн, физичко лице, такса из овог тарифног броја плаћа се у износу умањеном за 50% од одговарајуће таксе прописане овим тарифним бројем.

Тарифни број 108.

За захтев за раздвајање вишеструке пријаве дизајна на више појединачних, односно вишеструких пријава дизајна, за сваку појединачну, односно вишеструку пријаву 1.890

За издвојену појединачну, односно вишеструку пријаву дизајна, односно издвојене појединачне, односно вишеструке пријаве дизајна, за сваку пријаву 1.890

НАПОМЕНА: Ако је подносилац пријаве за признање права на дизајн физичко лице, такса из овог тарифног броја плаћа се у износу умањеном за 50% од одговарајуће таксе прописане овим тарифним бројем.

Тарифни број 109.

За резултат испитивања подносилаца пријаве за признање патента, захтева за проширење дејства европске пријаве патента и европског патента, малог патента, топографије, жига, колективног жига, жига гаранције, права на дизајн, међународне пријаве патента, међународне пријаве жига, пријаве за депоновање и евиденцију предмета сродних права, пријаве за регистровање имена порекла односно географске ознаке, пријаве за признање статуса овлашћеног корисника имена порекла, односно пријаве за признање статуса овлашћеног корисника географске ознаке, провизорног одбијања међународне регистрације жига 630.

НАПОМЕНА: Ако је подносилац пријаве за признање патента, односно малог патента, односно топографије интегрисаног кола, односно права на дизајн, физичко лице, такса из овог тарифног броја плаћа се у износу умањеном за 50%.

Тарифни број 115.

За одржавање важења дизајна за период од пет година, и то за:

1) први дизајн 12.620

2) други и сваки следећи дизајн из серије 8.830

За одржавање важења дизајна за период од шесте до двадесетпете године плаћа се годишња такса, и то за:

1) први дизајн 7.570

2) други и сваки следећи дизајн 5.050.

НАПОМЕНА: Такса за одржавање права из овог тарифног броја уплаћује се до почетка године за коју се уплаћује такса, а најраније шест месеци пре истека времена до кога је уплаћена такса за претходни период.

Такса која се не уплати до почетка године из става 1. ове напомене, може се уплатити у року од шест месеци од почетка године за коју се уплаћује такса, а плаћа се у износу увећаном за 50% од таксе прописане овим тарифним бројем. Ако је подносилац пријаве за признање права на дизајн физичко лице, такса из овог тарифног броја плаћа се у износу умањеном за 50%.

Такође дајемо и преглед статистичких података о пријављеним и регистрованим индустријским дизајнима.

Структура пријава индустријских дизајна у периоду од 2003. до 2012. године

Година	Хашки аранжман	Националне пријаве		Укупно
		Стране	Домаће	
2003	712	36	152	900
2004	455	39	126	620
2005	418	24	92	571
2006	475	28	147	608
2007	431	16	148	595
2008	322	37	116	475
2009	197	17	118	332
2010	258	23	81	362
2011	280	24	78	382
2012	343	22	66	431

Структура регистрованих индустријских дизајна у периоду од 2003. до 2012. године

Година	Хашки аранжман	Националне регистрације		Укупно
		Стране	Домаће	
2003	712	13	71	796
2004	455	13	103	571
2005	418	16	24	458
2006	475	28	147	560
2007	405	28	59	492
2008	318	17	45	380
2009	180	28	59	267
2010	225	23	92	340
2011	255	19	60	334
2012	319	19	49	387

4. Да ли су позитивне последице доношења закона такве да оправдавају трошкове које ће он створити

Предложена законска решења ће имати позитиван утицај како на све субјекте (физичка и правна лица) који имају интереса за заштиту индустријског дизајна, тако и на све органе задужене за спровођење права.

Предложене измене и допуне важећег Закона о правној заштити индустријског дизајна првенствено имају за циљ додатно усклађивање са релевантним прописима Европске уније, и то са Директивом 2004/48, Директивом 98/71/ЕЗ, као и са решењима садржаним у ТРИПС споразуму. Такође, предложеним изменама и допунама врши се додатно прецизирање терминологије

природе које има за циљ да се омогући прецизније тумачење и ефикаснија примена Закона о правној заштити индустријског дизајна. Измене у делу којим се уређује грађанскоправна заштита стварају предуслове за ефикаснију и делотворнију грађанско-правну заштиту индустријског дизајна, односно права из пријаве. Измене ових одредаба допринеће ефикаснијем поступању судова у чијој надлежности је вођење поступака за грађанско-правну заштиту индустријског дизајна, и делотворнијој правној заштити носилаца права.

Примена овог закона не ствара додатне трошкове грађанима и привреди.

5. Да ли се законом подржава стварање нових привредних субјеката на тржишту и тржишна конкуренција

Предложени закон не уређује област оснивања привредних субјеката. Међутим, будући да су сва предложена решења у функцији јачања правне сигурности носилаца права, како у фази установљења, тј. регистрација индустријског дизајна код надлежног органа, тако и у поступку грађанскоправне заштите за случај повреде права, то су ова решења у исто време у функцији подстицања поштене тржишне конкуренције. У том смислу, у повољним тржишним и економским условима уопште, овај закон би, иако на индиректан начин, у великој мери допринео стварању нових привредних субјеката.

6. Да ли су заинтересоване стране имале могућност да изнесу примедбе

Измене и допуне Закона о правној заштити индустријског дизајна су превасходно термиолошке природе и не мењају суштину постојећих одредаба. Такође, поједине измене (измене у делу којим се уређује заступање страних лица), као и измене у делу којим се уређује грађанско правна заштита резултат су уочених несагласности са општим прописима и то Законом о општем управном поступку, као и са процесним законима (Законом о извршењу и обезбеђењу). У том смислу, а у складу са Пословником о раду Владе не постоји обавеза спровођења јавне расправе, али је текст раде верзије Нацрта закона о изменама и допунама Закона о правној заштити индустријског дизајна 28. фебруара 2013. године постављен на сајт Завода за интелектуалну својину, што је била прилика да све заинтересоване стране изнесу своје примедбе или сугестије.

У току припреме овог закона, предлагач се руководио и неформалним примедбама које су током досадашње примене Закона о правној заштити индустријског дизајна износила заинтересована лица. Наиме, у редовним комуникацијама са странкама (подносиоцима пријава индустријског дизајна, носиоцима права и њиховим заступницима) у току рада по пријавама за признање индустријског дизајна, Завод за интелектуалну својину је уочио одређене термиолошке нејасноће и недоречености које се овим изменама и допунама закона отклањају. Реч је изменама у делу којим се дефинишу садржина описа и приказа индустријског дизајна.

У том смислу, закључено је да су, када је реч о опису индустријског дизајна, захтеви који је постављају пред подносиоце пријава за признање индустријског дизајна престоги и да не одговарају значају и функцији описа индустријског дизајна. Наиме, приказ индустријског дизајна је основни елемент пријаве, односно

елемент на коме се базира обим права које се стиче признањем индустријског дизајна. Функција описа индустријског дизајна јесте да објасни који су то елементи новости и индивидуалног карактера индустријског дизајна који га чине подобним за заштиту, због чега се показало као потребно да се садржина описа поједностави. Указујемо да је било и разматрања да се опис индустријског дизајна изостави као обавезни и пропише као факултативни елемент елемент пријаве, као што је пракса појединих држава, али се остало на становишту да је целисходно задржати опис индустријског дизајна као обавезни елемент пријаве, али у знатно поједностављеној форми. Како Завод за интелектуалну својину по службеној дужности испитује новост и индивидуални карактер индустријског дизајна, онда опис индустријског дизајна испитивачима омогућава да знатно лакше и са већим степеном прецизности испитују наведене услове. Такође, у пракси се показало да је опис индустријског дизајна често од пресудне важности за лакше разумевање новости и индивидуалног карактера у судским поступцима који се воде у случају повреде права, нарочито за вештаке који у тим поступцима дају своје стручно мишљење.

Руководећи се неформалним примедбама и сугестијама добијеним од правосудних органа у погледу одредаба којима се уређује грађанскоправна заштита, Завод за интелектуалну својину је у претходном периоду одржао читав низ предавања и обука намењених органима за спровођење права у области интелектуалне својине, којом приликом су се водиле и дискусије у вези са могућностима унапређења система грађанскоправне заштите индустријског дизајна. У том смислу су уочене терминолошке неусаглашености са Законом о извршењу и обезбеђењу, као и правна празнина у домену уређења привремених мера. Наиме, према важећем Закону је изричито прописано да се мера обезбеђења доказа под одређеним условима може изрећи и без саслушања противне странке, која могућност није прописана у случају изрицања привремене мере. Поред тога, уочено је да члан 68. важећег Закона не садржи одредбу о последицама у случају неподношења тужбе због повреде права. Сви пропусти су отклоњени предложеним допунама важећег Закона, па тако и прописивање рока од 10 дана у коме суд може да одреди привремену меру без претходног саслушања противне странке. На тај начин се стварају услови за ефикасно поступање судова у ситуацијама када постоји опасност од настанка ненадокнадиве штете на страни носиоца права.

Имајући у виду да су предложене измене резултат извршене анализе усклађености важећег Закона са релевантним прописима Европске уније, предлагач је ове измене извршио у тесној сарадњи и уз консултације са Европском комисијом.

7. Које ће се мере током примене закона предузети да би се остварило оно што се доношењем закона намерава

Примена измењених и допуњених одредби важећег Закона подразумева одговарајуће измене и допуне подзаконских аката.

Завод за интелектуалну својину ће преко свог Центра за едукацију и информисање и убудуће, као и до сада, спроводити све активности едукативног типа у циљу промовисања правилне примене закона и пружати услуге дијагностике интелектуалне својине. У циљу потпуне и ефикасне примене закона, неопходно је да сви органи задужени за његову примену доследно и правилно тумаче и примењују одредбе из овог закона.

Дијагностика је процена свих фактора интелектуалне својине било ког привредног субјекта, стављањем интелектуалне својине у одговарајући контекст и узимајући у обзир све релевантне параметре. Дизајнирана је, пре свега, за сва технолошка и производна привредна друштва која желе да процене своју снагу у области интелектуалне својине и да је користе за свој развој. Користећи такву услугу дијагностике интелектуалне својине, привредни субјекат стиче јасан увид у снагу и слабости у вези са интелектуалном својином, па утврђени потенцијал интелектуалне својине ставља у контекст пословања и разматра из стратешке перспективе. Услуга Дијагностике интелектуалне својине је потпуно бесплатна за све привредне субјекте у Србији.